



**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De Procuratoribus. Titulus XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

net, pro extraneis aduocatus, aut procurator esse præsumit, tanquam ingratus potest huiusmodi beneficio spoliari, c. fin. § fin. & ibi gloss. fin. hoc tit. & Can. si Imperator & ibi gloss. in verbo beneficia & Archid. sub n. 2. & 3. & 10 Can. 96. dist. In foro ꝑ ecclesiastico omnes clerici indistincte possunt postulare, Pan. in c. 1 n. 3 hoc tit. per illum textum c. denique 14. quest. 5. & ibi gloss. fin. gloss. in sum. 15. quest. 2. 11 Monachi ꝑ & canonici regulares non possunt postulare, nisi cum utilitas monasterij exposcit, & de mandato superioris, d. cap. ex parte hoc tit. & ibi gloss. in verbo imperante, tam in foro ecclesiastico quam sæculari. Pan. in d. c. ex parte n. 2.

De Procuratoribus.

Titulus XXXVIII.

S Y M M A R I A.

- 1 Procurator est qui aliena negocia mandato Domini gratuito administrat.
- 2 Procuratorem quilibet constituit.
- 3 Prælati.
- 4 Clerici sæculares ratione sua præbenda.
- 5 Sacerdos cui ecclesia est collata, commissarius, commendata.
- 6 Monachus cui commissæ est administratio obedientiæ.
- 7 Monachus in omnibus casibus in quibus per se potest esse in iudicio.
- 8 Procurator quilibet potest constitui.
- 9 Religiosus prohibetur esse procurator.
- 10 Fæmina.
- 11 Coniuncta persona in causa profana admittitur sed non in causa beneficiæ.
- 12 Minor viginti quinque annis in iudicialibus.
- 13 Procurator interuenire potest in causis pecuniarijs.
- 14 In causa criminali est distinguendum.

Summa in Decretales.

- 15 Mandatum procuratoris quomodo probetur.
- 16 Mandatum quando præsumatur.
- 17 Procurator recipit potestatem seu exercitium tempore presentationis & receptionis mandati.
- 18 Consortes pro consorte admittitur in causis profanis & beneficiælibus.
- 19 Procurator & vnicus quomodo differant.
- 20 Procuratores plures simul & simpliciter deputati ad idem, complexiue dati intelliguntur, & vnus sine altero non debet admitti, siue sint constituti ad negocia, siue ab actore ad iudicia.
- 21 Fallit dicta regula tribus modis.
- 22 Procuratoribus pluribus datis in solidum, melior est conditio illius, qui per litem contestationem primitus negocium occupauit.
- 23 Reus non potest constituere plures procuratores simpliciter, aut in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis.
- 24 Procurator ad futuras controuersias potest constitui, simpliciter datus non videtur datus ad futuras lites.
- 25 Gestorum à procuratore præsumitur ignorantia.
- 26 Aduocatus vel procurator patrocinando actori super re, in qua ius habet, an illud perdat.
- 27 Procurator ad negocia re integra à Domino potest reuocari.
- 28 Procurator ad iudicia potest per Dominum libere reuocari ante litem contestatam.
- 29 Procurator ad iudicia post litem contestatam inuitus non potest reuocari.
- 30 Procurator, postquam semel acceptauit mandatum, non potest penitere.
- 31 Procurator ad iudicia non potest substituere nisi post litem contestatam.
- 32 Procurator ad negocia datus potest libere quando cunque alium substituere.
- 33 Procurator datus ab homine cum potestate substituendi, non potest reuocare à se

Z

substi-

- substitutum, post susceptum mandatum.
- 34 Fallit dicta regula quinque casibus.
- 35 Procurator habens mandatum à lege, puta si datus fuit in rem suam, vel fuisse litem contestatus, potest substitutum à se reuocare post susceptum mandatum re integra.
- 36 Mandatum finitur multis modis, datum à rectore ecclesie seu benefi. ij pro ecclesia seu beneficio eius morte naturali & civili; datum vero pro persona sua re integra, morte rectoris finitur.
- 37 Mutatione conditionis persona procuratoris in deterius.
- 38 Reuocatione.
- 39 Secundum Mandatum sine secunda procuratio ad idem t. a. reuocat primam.
- 40 Spontanea comparitione Domini.

P ACTIONE & transactione desperatis solent actor & reus querere procuratores, ad causas suas agendas & defendendas, de quibus nunc est dicendum, similem titulum habemus in Instit. Imper. libr. 4. de his per quos agere possumus. Procurator est ꝑ qui aliena negotia mandato Domini gratuito administrat, l. i. ff. hoc tit. & ibi gloss. in verbo aliena l. i. ff. an per alium caus. appell. Quilibet ꝑ constituit procuratorem, nisi prohibeatur, quia hoc edictum est prohibitorium, l. mutus in pr. ff. hoc tit. & ibi gl. in verb. hoc edictum, Prælatus in bonis ꝑ communibus quoad rem & quoad administrationem, vel etiam quoad administrationem tantum, licet quoad rem diuisis constituit procuratorem, & ante litem contestatam, cap. cum causam de iuram. calam. & ibi Innoc. Franc. in c. i. §. licet sub num. 2. hoc tit. in 6. Alex. in l. neque tutores sub num. 6. c. de procur. & ibi DD. quia in his Prælatus solus habet legitimam administrationem generalem, sed non liberam, c. fi. 5. quast. 3. & ibi Prapof. num. 7. & seqq. Archid. numer.

xi. & seq. Gemin. num. 6. & 7. ac agit & conuenitur sine contentu sine capitulo & conuentu, c. edoceri & ibi cont. gloss. Innoc. num. 4. Pan. nu. 6. Felin. nu. 2. & 6. & Can. de rescript. 5. quast. 3. c. fin. & ibi gloss. pen. Lapus alleg. 48. licet materia Rot. decis. 3. de confess. in non. Capell. Tholos. quast. 29. cuius consensus requiritur, quando Prælatus constituit Procuratorem, generalem & perpetuum, qui omnia negotia gerat, tam in iudicio quam extra, Pan. in d. c. edoceri num. 9. & ibi Zab. in 5. quast. vers. sed Innoc. ac in arduis & tangentibus statum ecclesie, vt eius libertatem, subiectionem, bonorum alienationem, honores, limites ecclesie, c. i. hoc tit. c. causam qua de iud. Felin. in d. c. edoceri, in 1. declaratione Rot. d. decis. 3. numer. 4. Zab. in d. cap. edoceri quast. 10. vers. secundo casu Lapus alleg. 48. num. 8. nisi ardua deducerentur per viam possessorij, quia causa de sola possessione dicitur parua, licet agatur de magna re, Dec. in cap. causam qua num. xi. & seqq. de iud. decis. 1. de offic. Archid. in antiq. Achill. d. cis. 8. hoc tit. Si lis oriatur inter Prælatum & Collegium, superior, aut iudex etiam delegatus, vel subdelegatus, c. fin. de iud. in 6. Gemin. in c. fin. 5. quast. 3. in gloss. sed nunquid si canonici, dabit Collegio curatorem ad litem, quando nomine ecclesie agitur, sicuti cum pupillus agit contra tutorem, c. fin. 5. quast. 3. gloss. i. in d. c. edoceri in fine de rescript. c. significauit & ibi gl. in verb. constituit actorum de appell. licet Pan. ibi n. 8. gl. reprobet & male, quia quando agitur nomine ecclesie, capitulum siue conuentus non habet in bonis communibus legitimam administrationem, ex supra allegatis. & ecclesia est loco filij, Prælatus loco patris, c. fin. 68. dist. & ibi glo. in verb. illos. locus si ageretur nomine proprio, vt cum vna pars canonicorum petit electum suum confirmari, alia contrarium petente, quia quilibet pars, quæ pro suo interesse

teresse contendit, agere potest, sine auctoritate superioris, *cap. ecclesia c. cum olim de caus. possess. & propriet. Innoc. in d. cap. edoceri num. 3.* Quando bona Prælati & Conuentus siue capituli sunt omnino diuisa, in fundatione de consensu patroni, *arg. c. dilectus de consuet. c. quanto de censib. vel post consecrationem auctoritate episcopi, c. quoniam de vit. & honest. cleric. cap. 2. de re leg. dom. c. sicut de excessib. prælatis. vel ex consuetudine contra dispositionem iuris communis, Pan. in d. c. edoceri in vlt. not. aut ex statuto abbatis & conuentus causa vitandi scandali, Pan. in d. c. edoceri n. 3. in fine, tunc Prælati non agit pro rebus conuentus, neque constituit procuratorem, sed conuentus seu Capitulum poterit in rebus suis agere, & constituere Procuratorem sine Prælato, *d. c. edoceri in fine & ibi Zab. in 5. quest. contra quemcunque ac etiam Prælatum sine curatore: quia habet legitimam administrationem, Zab. in d. c. edoceri in 7. q. & ibi Pan. num. 13. Ioan. And. num. 15. l. i. §. quibus ff. quod cuius vniu. num. c. cum ecclesia c. cum olim de caus. possess. & propriet. c. cum venisset ibi ad petitionem eboracen. capituli de instit. præterquam in arduis, ex supradictis, nisi hæc deducerentur per viam possessorij, Dec. in d. c. causam qua numer. 21. & seqq. Achill. d. decis. 8. in fine, quia regulariter vbicunque quis potest agere & defendere, potest etiam Procuratorem constituere tam ante litem contestatam, quam postea, l. i. & ibi gl. in verb. vel nolunt qua ponit fall. & Bart. ff. de procur. gloss. in clem. religiosus in verbo constituere hoc tit. c. ex parte de restitu. spoliat. Pan. in c. cum i. & A. numer. 24. & seq. de sent. & rei iud. Si aliqua sint communia, aliqua diuisa, quando ex toto diuisa est administratio, etiam si aliquæ res, vna, vel plures sint communes, tunc in talibus communibus censentur tanquam socij, & vnus sine alio non disponit, *arg. l. per fundum ff. de seru. rust. prad. c.***

in re communi de reg. iur. in 6. quod si administratio est pro parte diuisa, pro parte communis, tunc super communibus agit & constituit Procuratorem, solus Prælati, arg. 5. nihil autem Instit. de fideicommiss. hered. cum ibi not. Zab. in d. c. edoceri in 10. quest. Imol. num. 6. & 7. & Can. communiter. Dicuntur bona diuisa, quoad rem, sed non quoad administrationem, quando certa bona sunt deputata pro mensa abbatis, & certa pro mensa Conuentus, sed abbas administrat, ac si bona ex toto essent communia: *c. possessiones de rebus eccles. alien. & c.* Dicuntur vero omnino discreta, quando Conuentus per se, vel alium perpetuum vel temporalem ministrum administrat, bona sibi deputata, & idem facit abbas de suis, *Zab. in d. c. edoceri in 8. quest. per illum text. in fine, Nomine Prælati censentur, Episcopus, abbas, Decanus cathedralis ecclesie, c. edoceri de rescript. c. cum ab ecclesiarum de off. ord. Bald. in l. i. num. 8. C. de seru. resp. manum Fel. in c. ex parte el. 3. sub 1. vers. subdit etiam quod iste textus de rescript. Put. decis. 209. lib. 3. Prior alicuius monasterijs, quilibet inferior Prælati, cui principaliter competit administratio collegiatæ ecclesie, c. cum non ignores de prob. Pan. in d. c. edoceri sub nu. 3. vers. ad octauam & vlt. quest. & ibi Imol. sub nu. 10. vers. extra gloss. Præterea procuratorem ¶ constituunt clericus sæcularis ratione suæ præbendæ, Innoc. in d. c. edoceri in fine & ibi Ioan. And. numer. 16. Zab. in 4. quest. Caputaq. decis. 91. part. 1. quando agit contra canonicum, vel Capitulum, sed si ageret contra extraneum, requireretur consensus Capituli cuius interest, quod non diminuatur præbenda, & ita seruat Curia: *capite cum venissent & ibi Pan. sub num. 8. in verb. vel ad petitionem de iustit. collect. in d. c. edoceri num. 6.* Sacerdos ¶ cui ecclesia est collata, commissa, commendata, data in administrationem,*

vel gubernium: c. l. perpetuus de fid. instr. c. que-
 6 relā de elect. c. presbyter 32. dist. monachus ꝑ cui
 commissa est administratio alicuius obedi-
 entia; c. cum deputari de iud. Ioan. And. in d. c. do-
 ceteri n. 3. 4. & 5. Zab. in 1. & 2. quast. Secus si
 monacho commissa sit administratio ali-
 cuius villæ, vel possessionum, Innoc. in d. cap.
 edocarinum. 7. & ibi Ioan. And. num. 15. Zab. in
 3. quast. de quo nunc frustra disputatur, quia
 Concilium Tridentinum prohibuit super-
 ioribus, ne deinceps bona stabilia alicui
 Regulari concedant, etiam ad vsum fructū,
 vel vsum, administrationem, aut Com-
 mendam, cap. nemini §. nec deinceps sess. 25. de re-
 gul. monial. De Stylo Curia Regularis ha-
 bens administrationem seu beneficium in-
 fra claustrum, non potest agere, aut rescrip-
 tum impetrare sine Prælati suo, etiam si bo-
 na habeat distincta, licet contra eum Curia
 decernat rescriptum; Collect. in d. c. edoceri sub
 num. 3. quia ex quo est infra claustrum, sup-
 ponit Stylus Curia, quod nunquam debet
 exire sine Prælati licentia, c. sicut ex literis &
 7 ibi Pan. num. 3. in fine de iureiur. Item ꝑ mona-
 chus in omnibus casibus, in quibus per se,
 personaliter potest esse in iudicio, potest
 constituere Procuratorem, gloss. in clem.
 religiosus in verbo constituere qua casus ali-
 quot enumerat de Procuratorib. & ibi Pan.
 num. 7. & Can. Felin. in c. cum dilecta num.
 15. & seqq. de rescript. Maior 14. & minor 25.
 annis in causis beneficialibus, & spirituali-
 bus, ac dependentibus ab ipsidem per se, vel
 procuratorem, ad agendum & defenden-
 dum admittitur, c. si annum de iud. in 6. Cres-
 cent. decis. xj. num. 4. de re iud. in cæteris causis
 ciuilitè, vel criminaliter Conuentus non
 habet legitimam personam standi in iudi-
 cio, l. clarum C. de auth. præs. Myns. obser. 35. cent.
 2. sed curator ad litem ei dandus est, qui ip-
 sius nomine iudicium exerceat, l. i. §. fin. &

ibi gl. fin. ff. de minor. l. acta §. fin. ff. de re iud. Gaik.
 obs. 108. lib. 2. Myns. obs. 87. sent. 1. & obs. 31. cent.
 2. Minor intra 14. annum existens in bene-
 ficialibus causis etiam si habeat tutorem per
 iudicem sæcularem sibi datū, agit & defendit
 per Procuratorem, vel Curatorem, con-
 stitutum autem iudicis ordinarii ecclesiasti-
 ci ac etiam delegati ad eas dati; in eisdem
 quoque patris in cuius potestate est clericus
 nequaquam requiri debet consensus, d.
 c. si annum §. si vero & §. fin. cap. iud. in 6. & ibi
 Franc. & Can. communiter, Quilibet ꝑ potest
 8 constitui Procurator, etiam filius familias
 sine consensu patris, c. qui generaliter §. fin. hoc
 tit. in 6. laicus in causis spiritualibus, c. i. hoc
 tit. in 6. Prohibentur autem infames secun-
 dum canones: c. 1. & ibi gloss. in verbo nec Pro-
 curator & c. 2. 3. q. 7. Religiosus ꝑ sine superio-
 9 ris sui licentia, nisi pro suo in eadem lite cō-
 sorte: c. l. religiosus hoc tit. Abbates possunt esse
 Procuratores alterius, quā suæ ecclesiæ,
 in negotio ecclesiastico, quia regulariter
 prohibiti à postulando vel procurando in-
 telliguntur prohibiti, quando generaliter se
 exercent, tamen si vna causa vellent exerce-
 re procuratorem, non intelliguntur prohi-
 biti: cap. constitutis 23. & ibi per illum text. pauper
 num. 2. de appell. Innoc. in c. sacerdotibus & in cap.
 sed nec cler. vel monach. femina, l. alienum C.
 hoc tit. nisi ꝑ pro filijs aut parentibus, quos 10
 morbus, aut ætas impedit, nec quemquam,
 qui agat, habeant, l. feminis & ibi gl. ff. hoc tit.
 In causis prophanis coniuncta ꝑ persona
 11 admittitur pro coniuncta sine mandato
 præterquam in casibus requirentibus spe-
 ciale mandatum, l. exigen. l. & ibi las. numer. 3.
 ponit regulam cum 2. ampliat & 17. fall. & DD.
 communiter C. hoc tit. Rod. dec. 34. hoc tit. in an-
 tiq. præstita cautione de rato l. 3. §. 1. ff. iud. so-
 lu. Bart. in l. 1. n. 5. C. hoc tit. Specul. tit. de coniun-
 cta persona n. 1. Sed non constituit procurato-
 rem,

rem, nisi post litem contestatam, Rot. dec. 34. hoc tit. in antiq. Dec. in c. intelleximus num. 61. & 65. de iud. Felin. in cap. cum 1. & A. rub. numer. 8. versic. declara dupliciter de re iud. & Can. Ad defendendum reum quælibet extraneus admittitur cum satisfatione de iudicio soluendo, d. l. exigendi C. h. tit. l. seruum, quoq; in fin. & ibi gl. in verbo datur, & DD. ff. hoc tit. Specul. in tit. de defensor. In causa beneficii in qua sufficit generale mandatum, Rot. el. 34. h. t. in nou. Felin. in c. coram n. 6. de offi. & potestate delegat. Coniuncta persona non admittitur sine mādato ad agendū etiam cum cautione de rato, quia spiritalia æstimationē non recipiūt, Rot. decis. 6. h. t. in nou. Bell. decis. 681. c. quam pio 1. q. 2. ob eandem rationem non admittitur cum cautione de iudicato soluendo, ad defendendū, Addis. 2. ad decis. 6. hoc tit. in nou. qua ita declarat Rot. decis. 34. h. t. in antiq. Zab. in cl. 1. in 6. q. h. t. dicens non posse agere nec defendere, maior decem & septem annis ad negotia, maior 25. annis ad iudicia potest deputari procurator; c. qui generaliter §. fin. hoc tit. in 6. pro-

12 cessus cum minore ¶ viginti quinque annis, habitus est totaliter nullus; Rot. decis. 37. hoc tit. in antiq. l. 1. C. qui legit. pers. standi in iud. habeat. 1. as. in l. exigendi 17. & seq. hoc tit. & ibid. n. 12. ponit vnam fall. Put. decis. 23. lib. 2. quia minor tam in civilibus, quam in criminalibus non habet legitimam personam standi in iudicio, sine auctoritate tutoris vel curatoris, l. slarum C. de auth. præs. Rot. cons. 51. n. 34. & seqq. vol. 1. Prosper. Farin. theor. & pract. crimin. part. 3. q. 8. l. latissime, aut procuratoris legitime ordinati, Hipp. de mars. in l. de minore num. 34. ff. de q. per l. cum & minores & ibi Bald. in 3. not. C. si aduers. rem iud. in his quæ fiunt ad ordinem iudicii; sed in criminalibus, in iis quæ pertinent ad inquisitionem veritatis, valet factum minoris sine tutore, curatore, & procuratore, & ideo quando reus minor

torquetur, non requiritur auctoritas tutoris vel procuratoris, Hipp. de mars. in l. de minore num. 33. ff. de quest. pulchre Bart. in l. 2. §. quod obseruari num. 8. & seqq. & num. 13. & 14. C. de iureiur. propter calum. dando & ibi DD. Pan. in cap. ex parte num. 9. de confess. & ibi Can. Procurator ¶ interuenite potest, in causis pecuniarijs, l. fin. c. hoc tit. etiam famosis, tam in 1. instantia, quam in causa appellationis; l. 2. c. nihil arbitramur & ibi gloss. 1. & DD. C. hoc tit. l. 1. §. plano si pecuniaria ff. an per alium causa appell. in causa populari reus ad defendendum procuratorem dare potest, is autem, qui eam mouet, procuratorem dare non potest; l. qui populari ff. de popul. act. nisi priuato damno afficiatur l. licet l. mutus in fin. princ. l. non cogendum §. qui v. a ff. hoc tit. In ¶ cau-

14 ta criminali, in qua imponitur pœna maior relegatione, ex parte actoris, vel rei procurator constitui non potest, cap. in criminalibus §. quest. 3. c. veniens de accus. l. accusatore & ibi gloss. 1. §. fin. ff. de pub. iud. nisi accusatus detineatur in carcere, Rot. decis. 15. de procurat. in nou. l. seruum in prin. ff. de procurat. vel ad allegandum causas rationabiles absentia; c. exposuit de dilect. d. c. veniens d. l. accusatore §. fin. Rot. decis. 24. hoc tit. in nou. si pœna relegationis, aut minor imponenda est, tunc admittitur procurator; quia pœna relegationis, & alia minor infligi potest absentia; d. l. 1. ff. an per alium caus. appell. quod si agitur de crimine civiliter, §. liberum test. de leg. aquilia, tunc potest interuenite procurator, puta de adulterio ad separationem thori, cap. tua & ibi Hof. num. 7. tradit pulchram distinctionem capite in nostra resp. hoc titulo aut vt accusatus priuatur certa re, vel beneficio: Rot. decisione 35. hoc titulo in nou. cap. super his capite veniens, capite inquisitionis de accus. Ideo impetratio certo modo dicitur accusatio civilis, quia principaliter mo-

netur ut accusatus priuetur eo, & accusatori conferatur beneficium, c. per tuas 1. de Simon. in fine, licet se teneatur inscribere in forma iuris, c. super his vers. sed cum opponitur de accus. Rot. decis. 138. part. 2. Crescent. decis. 2. de Simon. Idem iuris est, si de crimine agatur, per modum exceptionis, d. c. super his in fine, quia nunquam accusatio criminalis censetur, quando per eam non agitur ad pœnam naturalem, vel depositionem, Pan. in d. c. super his num. 4. c. per tuas el. 1. de Simon. & utrobique Can.

15 Probatum est mandatum legitimis modis, per instrumentum publicum, per testes, late Bart. in l. 1. C. hoc tit. num. quarto, & 11. & seqq. & ibi D. D. Myns. obs. 99 cent. 4. per litteras missuas; etiam ad fauorem constituentis, l. 1. in princ. l. si procuratorem ff. hoc tit. clem. 1. Achil. decis. 17. eodem Caput. aq. decis. 185. part. 2. De stylo, Rota non consignat registrum, parte opponente procuratori, dato quod ostendat litteras principales; parte non opponente, consignat cum cautione de rato, Cesar. decis. 1. hoc tit. Notarij, commissione in actis præsentata, relaxant assertis procuratoribus egregijs personis, citationes primas, cum cautione de rato, sub pœna ducentorum; Vest. in praxi lib. 4. c. 2. n. 4. & seqq. & reus citatus tenetur comparere, quia firmatum est iudicium, Felin. in c. nonnulli § sunt & alij nu. 13. de rescript. Achil. decis. 27. de appell. inducitur litis pendentia facta ratificatione, per principalem, l. licet verum ff. de iud. Bell. decis. 582. & 583. Felin. in d. § sunt & alij sub nu. 13. vers. limita hanc l. Iulianus ff. qui satisd. cog. Gabriel. de iudic. concl. 3. n. 16. & seqq. Gregor. xv. decis. 576. n. 13. & ibi annot. ante principalis ratificationem, reus citatus, commissione impetrata per assertum procuratorem uti non potest, processusque factus in præiudicium, nominati in commissione non tenet; Myns.

hed. decis. 4. de rescript. Cancell. de assent. c. 4. nu. 56. & 62. ubi ampliat & limitat. de stylo, reo opponente, nõ decernuntur procuratori asserto compulsoriales generales, Crescent. decis. 10. hoc tit. Præsumitur t quoque mandatum ex pluribus coniecturis, l. 3. §. fin. ff. rem ratam haberi & ibi Dd. gloss. fin. in l. licet. C. de procurat. Myns. obs. 80. cent. 5. & obseruantia subsecuta, c. peruenit & ibi post gloss. Imol. nu. 12. & 13. de empt. & vend. Cas. decis. 2. de reb. eccl. alien. & c. Cassad. decis. 5. Cas. decis. 3. hoc tit. l. fin. ff. quod cum eo qui in alien. potest. ut si ambo locij eandem stationem tenent, & modo vnus modo alter contrahat, vnus videtur ab altero tacitum habere mandatum, & ex contractu vnus alter obligatur in solidum, Bald. in rub. C. de instu. & exerc. act. n. 25. & seqq. Bald. in l. cum te in fine C. si cert. per. Surd. decis. 213. Greg. xv. decis. 303. enunciatione in instrumento antiquo, siue sit iudiciale, Caput. aq. decis. 194. part. 2. Felin. post Pan. in c. sicut n. 27. de re iud. siue extraiudiciale, cum tempore triginta, vel quadraginta annorum, concurrente scientia vel patientia, illorum, de quorum præiudicio agitur, vel aliquo actu administratiuo; quia solum instrumentum enuncians de per se, non potest operari, hanc præsumptionem, Cassad. decis. 3. Achil. decis. 3. de fid. Instrument. late Gabriel. de procurat. conclus. 1. scientia domini, quando procurator excedit fines mandati, gloss. pen. in cap. cum olim. el. 1. de offic. deleg. & ibi Felin. num. 7. Gemin. in cap. qui ad agendum numer. 5. & 6. hoc titulo in 6. scientia & taciturnitate Domini, qui videt causam suam agi, per falsum procuratorem, & non contradicit, Innoc. in c. ex parte Decani numer. 2. de rescript. per illum text. & ibi Can. Bald. in l. si tutor nu. 2. C. in quibus causis in integ. restitutio non est necessaria Greg. xv. decis. 44. etiam si oppositum fuerit neminem ex aduerso audiri nisi docto de legitimo manda-

mandato, quia tollitur per subsequentes comparationes, in quibus talis protestatio repetita non fuit quia in iudicialibus requiritur protestatio in quolibet actu: *Alex. in l. non solum §. morte sub n. 12. & ibi DD. ff. de nou. oper. nunc. Mohed. decis. 2. de iud. Greg. xv. decis. 44. num. 7.* mandato super lite prosequenda superueniente, confirmantur prius gesta, *l. Iulianus & ibi Ias. num. 3. per illum text. ff. quis a-ristare cog. & c. nam gesta per non habentem mandatum possunt per Dominum ratificari ante sententiam, etiam quando exigitur speciale mandatum, l. quod si de speciali ff. de minor. Felin. in c. nonnulli §. sunt & alij num. 47. de rescript. Surd. decis. 159. n. 15. & 16. & decis. 131. numer. 11. Greg. xv. decis. 295. num. 4. & ibi annot. postquam est conclusum in causa vel post sententiam latam, dominus processum nullum in præiudicium sui ratificari potest, non tamen in præiudicium patris, *Bald. in l. tutor sub num. 2. C. in quib. caus. restit. in integr. non est necess. Rot. decis. 1. & decis. 10. hoc tit. in antiq. Gail. obs. 47. lib. 1. Myns. obs. 44. cens. 11.* impensa quoque inducit præsumptionem mandati, *Bart. in l. cum seruus nu. 4. ff. de verb. oblig. Greg. xv. decis. 324. num. 2. Cassad. decis. 3. nu. 4. de procurat. Rot. decis. 2. de caus. possess. & propriet. in antiq.**

17 Procurator ꝑ recipit potestatem siue exercitium tempore præsentationis & receptionis mandatum; *Clem. 1. & ibi gloss. in verbo receptis hoc tit. & Can. Franc. in c. si qui nu. 2. & ibi Gemin. n. 6. hoc tit. in 6. Rot. decis. 7. hoc tit. in nou. mandato recepto in iudicio non exhibitio valet processus & sententia, Gemin. post specul. in d. c. si quis sub n. 6. Des. in c. quoniam contra num. 227. & seqq. vbi limitat duobus modis de probat. quia iudicium non est nullum ipso iure, sed parte opponente, & exceptio defectus mandati semper potest opponi, *l. licet C. hoc tit. & ibi Bart. n. quarto, & seq. dicit exceptio-**

*nem procuratoriam esse quadruplicem & DD. c. in nostra eodem, pari ratione mandatum, semper produci potest, etiam post tres sententias conformes, & in eorum executione, Achil. decis. 6. de procurat. Crescent. decis. 1. num. 3. de re iud. Rot. diuers. 599. n. 1. & decis. 688. nu. 2. part. 1. Ias. in l. licet nu. 8. hoc tit. etiam in causis censurarum & communicationis ad validandum processum. Rot. decis. 19. hoc tit. in antiq. Ias. in l. licet sub n. 8. h. t. Quæ procedunt quando procurator nullum produxit mandatum, & erat in reium natura sufficiens mandatum, licet non productum; secus est, quando procurator produxit insufficientis mandatum, licet aliud sufficiens haberet, quod produxit post sententiam; quia attendi debet forma comparandi, *Ias. in l. exigendi sub nu. 9. vers. 6. fallit. C. hoc tit. Mohed. decis. 5. & 7. Achil. decis. 7. hoc tit. aut pars opposuit de defectu mandati, contra procuratorem; quo casu sententia lata contra protestationem partis est ipso iure nulla, etiam in procuratore minoris, quamuis vere ille esset procurator, Rot. diuers. decis. 105. num. 2. part. 1. Ias. in l. non eo minus sub nu. 1. hoc tit. Greg. xv. decis. 330. & ibi annot. nisi per actus iudiciales, & inter vallo factos recessum fuerit à dicta protestatione, quia protestatio in omnibus actibus iudicialibus repeti debet, *Alex. in l. non solum §. morte sub num. 1. de nou. oper. nunc. canonizatus à Rota Mohed. decis. 2. de iud. Put. decis. 213. lib. 2. Card. seraph. decis. 933. aut pars aduersa, non producta aliter mandato, citauisset procuratorem, Rot. d. decis. 599. n. 2. & d. decis. 688. nu. 3. part. 1. Dec. in c. sollicitudinem nu. 21. & 22. de appell. Nat. conf. 162. nu. 7. Greg. xv. decis. 280. nu. 6. & ibi annot. Consort ꝑ 18 admittitur pro consorte sine mandato data cautione de rato aut de iudicatum soluendo in causis prophanis, *l. 2. C. consort. eiusd. litis, ac etiã in beneficialibus, c. cum in de con-****

fit.

sit. & ibi gl. r. Pan. n. 9. Felin. n. 8. nisi confors
 procuratorē habeat in actis, Cresc. decis. 7. n. 3.
 h. r. per l. cum prator. ff. de iudic. & ibi Ang. nu. 4.
 Castr. n. 6. & DD. l. 1. in l. exigēdi sub n. 9. vers. ter-
 tio limita DD. C. h. r. Greg. xv. decis. 31. in princ.
 & decis. 248. numer. 1. Differunt ꝑ nuncius &
 procurator; Nuncius est velut pica, & orga-
 nū domini, in cuius personam debet conci-
 pere verba cōtractus, & domino quæri dici-
 tur per semetipsum, non per alium, l. qui au-
 tem §. fin. & l. seq. ff. const. pecun. l. 1. §. fin. ff. de con-
 trah. emp. l. 1. §. 1. & ibi gloss. in verb. sed verius
 ff. hoc tit. quod si nuncius in sua personā con-
 cipiat verba valet contractus, vt sibi quæra-
 tur, sed domino tenetur actione mandati;
 quia minus fecit, quam est mandatum, nun-
 cio actio mandati contraria denegatur; l. po-
 test. si quis pro eo ff. mand. gestum à nuncio
 non potest haberi ratum à domino, Bart. in
 l. multum interest. n. 4. C. si quis alteri vel sibi & c.
 Procurator verba contractus debet conci-
 pere in sua persona, sibi quærit obligatio-
 nem, quam domino cedere tenetur, l. cum
 per eos C. si quis alteri vel sibi l. cum qui §. Iulianus
 quoque lib. xi. scribit. in fine ff. de Constit. pecun. l.
 possessio quoque §. fin. ff. de acq. possess. & ibi gl. fin.
 possessio vero & dominium per procurato-
 rem acquiritur Domino ignoranti; d. l. pos-
 sessio quoque §. fin. quod si in persona domi-
 ni concipiat verba, non valet sibi, quia non
 vult, nec domino, quia non potest, l. multum
 interest & ibi gloss. pen. C. si quis alteri vel sibi & c.
 & DD. quare in quæstione dominij potior
 habetur ille, cui possessio à domino tradita
 fuit: possessio enim est facti, quæritur sine
 obligatione, transferturque ex contractu
 inutili; obligatio iuris est, & ex legitimo tan-
 tum contractu nascitur, gl. fin. in d. l. multum
 interest & ibi Bald. num. 31. & seqq. Ex supradic-
 tis constat, si instrumentum procuratio-
 nis dicit, constituit procuratorem, facto-

rem, & nuncium: specialem, quod non pot-
 test esse nuncius & procurator simul, sed
 debeat eligere, & sic erit procurator, vel
 nuncius, prout sibi placebit. Bart. in l. si titio
 num. 4. ff. de usufruct. leg. idem in d. l. multum in-
 terest n. 2. & ibi Bald. n. 17. & seqq. Plures pro-
 curatores ꝑ simul & simpliciter deputati ad 20
 idem, complexiue dati intelliguntur, & v-
 nus sine altero non debet admitti, siue sine
 constituti ad negotia, etiam spiritualia, c. si
 quis iusto in princ. & ibi gloss. in verb. admitti de-
 lect. in 6. l. pluribus & ibi gloss. Bart. & DD. ff. hoc
 tit. siue ab actore, ad iudicia in causis pro-
 fanis, c. si duo hoc tit. in 6. & ibi Anch. post. nu. 1.
 Fallit ꝑ quando natura causæ exigit, quod 21
 per vnum agitur; l. quod si nolit §. si plures ha-
 redes ff. de adul. educ. nam plures hæredes
 emptoris concordare debent, in agendo,
 vel redhibitoria, vel quanto minoris, & v-
 num dare procuratorem, ne venditor iniu-
 riam patiatur, dum ab alio partem recipit
 hominis, alij in partem pretij condemnatur,
 quanto minoris sit homo: aut etiam natura
 causæ exigit, vt per plures agatur, vt in di-
 uersorij iudiciis, plures vnum procurato-
 rem dare non possunt, l. licet §. si plures ff. hoc
 tit. Secundo fallit in causis electionum, po-
 stulationum, prouisionum, & aliorum spi-
 ritualium negotiorum, in quibus ex pluri-
 bus simul, non in solidum deputatis, iudex
 idoneorum eligit verbo, c. si duo §. fin. hoc tit.
 in 6. aut facto, vt puta per processum cum
 vno, Rot. decis. 3. hoc tit. in nou. Franc. in d. c. si duo
 §. fin. num. 2. qui solummodo prosequatur,
 habeatque, quicquid cum illo sic electo, fa-
 ctum extiterit, plenam roboris firmitatem,
 nec alius admittatur, nisi is, qui occupauit,
 non vult aut non potest prosequi negoti-
 um, & non dedit substitutum, d. ca. si duo §.
 fin. & ibi gl. fin. Tertio, fallit quando quis
 plures procuratores constituit & vtrumque
 eorum

eorum licet non dicatur in solidum. *Bald. in l. si ita num. 3. ff. de inuis. rupt. irr. fac. test. Angel. Inst. de ijs per quos ag. poss. num. 6. Myns. obs. 47. cent. 1.* Si sint plures † procuratores dati in solidum, tunc melior erit conditio illius, qui per litis contestationem primitus negotium occupavit, & alter se intromittere nequibit ulterius. *l. pluribus ff. hoc tit. nisi dictum sit, quod non fieret melior conditio occupantis, tunc enim, si eum, qui occupavit, infirmari, mori, aut alias impediri contingat, aut si prosequi fore nolit, dummodo alium non substituerit, poterit alter suscipere & perficere negotium, ab alio inchoatum, d. c. si duo § secus. & is, qui primitus occupavit, ipsam reassumere, postea impedimento cessante nequibit, nisi forsitan contingeret eum impediri, quia substitutum dare non potest, cum non fuerit litem contestatus, d. c. si duo §. ceterum & ibi gloss. fin. & Can.* Reus non † potest constituere plures procuratores simpliciter, aut in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis, *Bart. in l. iam tamen. in 2. not. in causis profanis, sed iudex eum cogit, auctore desiderante, vnum constituere defenso-rem, quando vna actione convenitur, secus si pluribus actionibus, l. omnium ff. hoc tit. a-lias committitur stipulatio ob rem non de- fensam; nam licet actio possit diuidi ex parte actoris, cui eiusque hæredibus non im-ponitur necessitas, vt simul aut per vnum li- tigent, sed si simul agunt, tunc coguntur a- gere vna actione, iudicis officio; l. huiusmodi § fin. ff. de leg. 1. tamen ex parte rei, eiusque hæredum, defensio non potest diuidi in plu- res personas; ne scissa incommodo aliquo afficiat auctorem: c. mandato & ibi gloss. in ver- bo procuratio hoc tit. l. non tamen ff. eod. l. 1. §. fin. cum l. seqq. ff. de exercit. l. iam tamen §. si tamen plures ff. iudicat. sol. Anb. in d. cap. si duo post num. 1.* Ideo plures hæredes defuncti,

Summa in Decretales.

cum quo captum est iudicium, coguntur dare vnum defenlorem; *l. si familia ff. fam. erisc. d. §. si tamen plures l. licet §. si plures in fine ff. hoc tit. si non fuit capteum cum defuncto iudicium, tunc, cum per legem duodecim tabellarum actio diuidatur inter hæredes, inter plures hæredes poterit iudicium diui- di. l. si quis cum procuratorio nomine in fine prin- c. & ibi gloss. ff. hoc tit. Bart. in d. §. si tamen plures nu. 3.* Procurator ad † futuras controverfias ²⁴ potest constitui. *cap. non iniuste §. 1. hoc tit. & ibi Can. notant, simpliciter datus, non videtur datus ad futuras lites, non connexas, aut de- pendentibus: Bart. post gloss. in l. damni §. si is quò vicinas ad. s. n. 2. ff. de damno infect. per l. qui habet §. fin. cum l. seq. in fine ff. de tutel. generaliter constitutus ad negotia, potest agere & ex- periri in iudicio, exceptis his casibus quibus speciale exigunt mandatum: c. qui generaliter hoc tit. in 6. in causis beneficialibus non est necessarium speciale mandatum, Rot. d. 27. hoc tit. in nou. arg. not. per Ioan. Andr. in c. qui ad agendum hoc tit. in 6. in causa spiritali spe- ciale requiritur mandatum: Rot. decis. 35. hoc tit. in antiq. attestans de stylo Rota. constitutio procuratoris in speciali causa contra Titium, & in omnibus alijs litibus & causis, in- telligitur contra Titium. Bart. in l. quod dicitur in princ. ff. de tutel. 107 decis. lib. 1. Greg. xv. decis. 584. & ibi annot. Gestorum † a procuratore ²⁵ præsumitur ignorantia, l. si res obligata in princ. & ibi gl. in verbo nesciat ff. de leg. 1. & ibi DD. e- tiam si procurator habeat speciale mandatū, Ripa in l. quod te nu. 60. ff. si cert. pet. & in hoc at- tendendæ potius sunt circumstantiæ facti, Rom. cons. 481. n. 1. & 2. Aduocatus † vel pro- ²⁶ curator scienter patrocinando actori super re, in qua ius habet, illud perdit, secus si ig- noranter; c. ex literis & ibi gloss. 1. de transact. l. fin. & ibi gloss. 1. ff. de inoff. testam. quæ distin- ctio non procedit, in procuratore rei; quia*

Aa

ecus

reus absoluitur ex non iure actoris, *l. inter ff. de rei vend. §. retinenda in fine Inst. de interd.* si procurator rei non stetit in meris finibus defensionis, sed institit, dicendo, quod reo ius competat, & petit pro eo pronunciari, tunc eadem in eo est ratio, cum procuratore actoris, *Pan. in d. c. ex litteris n. 4. & ibi Can.* itē non procedit quando actus patrociniij, nō est contrarius iuri, quod procurator habet in re, ut si vigore mādati resignet beneficium, ad quod habet regressum per cessum vel decessum, *Achil. decis. 2. hoc tit. cap. ex litteris de transact. l. fin. C. ne vxor pro marito.* Procurator ad ꝑ negotia, re integra, à Domino potest reuocari, *§. recte quoque Inst. de mand.* quicquid autem agit, ante certificationem reuocationis, etiam in fauorem domini tenet, ita quod aduersarius non potest allegare istam reuocationem, in præiudicium reuocantis, *c. ex parte el. 3. & ibi Panor. num. 7. de rescript.* Instititor nisi Dominus mercis publice conscribat, ne quis cum eo contrahat, non habetur pro reuocato, *l. sed etsi pupillus §. 1. ff. de institor. idem obtinet in procuratore generaliter dato, l. 1. ff. quod iussa in princ. Innoc. in cap. ex parte el. 3. sub num. 3. de rescript. & ibi Fel. num. 7. & seqq.* Reuocatio dati specialiter ad contrahendū cum certa persona, debet utrique intimari, *d. l. 1. §. sed ego quaro ff. quod iussu si Fideiussor §. 1. ff. mand. si non destinabatur ad certam personam, tunc satis est procuratorem fuisse certificatum, vnde agat contrahens contra illum, l. si procuratori falso ff. de cond. caus. dat. l. si procurator ff. de cond. indeb.* Limita in soluente procuratori reuocato, qui liberatur, nisi reuocatio sit publice nota, *l. eius qui in prouincia ff. si cert.*
 28 per. Procurator ad ꝑ iudicia, potest per Dominum libere, & sine causa cognitione, reuocari ante litem contestatam, *l. ante litem ff. hoc tit. c. quamuis hoc tit. in 6. nec ferendus*

est procurator, qui sibi asserit procuracionem, nam hoc ipso suspectus est, quod operam suam ingerit inuito; & hætenus audiendus est, si dicat se procuracione carere velle, sed ita, si id illata existimatione sua fiat, *l. qua omnia §. 1. ff. hoc tit. aut in rem suam se procuratorem datum, item si retentione aliqua uti velit, nisi Dominus ei soluere paratus sit, d. l. qua omnia §. fin. cum l. seq. vel si dominus velit quædam transferre, quædam relinquere, iuste procurator hanc inconstanciam recusat, l. in causa cognitione ff. hoc tit. Can. in d. c. quamuis.* Post litem contestatam ꝑ Dominus nolentem procuratorē reuocare non potest, *l. procura. l. nul. C. hoc tit. l. ab execut. §. si ff. de appell. l. si proc. agit. §. 1. ff. de dol. mal. & mer. except. Myns. obs. 44. cent. 5. nisi eum cū domino inimicū fieri, vel suspectum, aut aduersario affinitate coniungi, vel eiusdem hæredē fieri, seu ingredi religionem, aut in longum peregrinari, vel ægritudine, aut vinculis detineri contingat, seu alia rationabilis causa subdit, d. c. quamuis 2. resp. l. post litem cum l. seqq. ff. hoc tit. debet Dominus ipse & non alius, ne detur materia malignandi & protelandi iudicium, *Pan. in c. mandato n. 8. h. tit. reuocationem mandati intimare, non solum procuratori, sed etiam aduersario, vel iudicialias teneri iudicium cum procuratore reuocato agitatum, quoad præiudiciū, non quoad commodum reuocantis, siue procurator reuocetur ante, siue post litem cōtestationem, c. mand. & ibi gl. in verb. à domino reuocato & ibi Pan. n. 5. & 7. & Can. h. t. c. ex parte Decani de rescript. & ibi Fel. n. 24. & Can. l. si procur. in fin. & ibi gl. fin. ff. hoc tit. Myns. obs. 44. cent. 5.* Syndicum constitutum per Prælatum & conuentum, solus Prælatus reuocat, quando ad ipsum solum spectat exercitium actionum, alias non, *Bartol. in l. actor numer. 9. ff. rem ratam haberi Panor. in cap. unico, numer. 6. de syndico.**

30 Procurator vero ꝑ postquam semel accep-
tauit mandatum, non potest pœnitere,
§. *mandatum Instit. mandat.* Sed volens se ex-
onerare à mandato suo, ob iustam causam,
citationem à iudice, ad videndum, se exo-
nerari, petere debet, simplex enim renun-
ciatio extra iudicialis, vel iudicialis orete-
nus, vel in scriptis facta, non sufficit, tam
ante, quam post litem contestationem, ac ci-
tatione reproducta, præuia summaria cog-
nitione, exonerationem obtinere, *Clem. pri-
ma & ibi glossa in verb. cogi de procur. Bart. in l.
filiusfam. §. In ff. de procur. Bald. in l. ante litem in
princ. ff. de proc. Gail obs. 46 lib. 1.*

31 Procurator ꝑ ad iudicia non potest sub-
stituere, *l. quod quis C. hoc tit. c. 1. §. licet hoc tit.
in 6. nisi post litem ab eo contestatam, d. c. l.
§. licet l. neg. in fine l. nulla C. hoc tit. imo procu-
rator substitutus, qui litem contestatus est,
potest substituere, Put. dec. 215. n. 2. & lib. 2.
Rot. decis. 5. & 8. h. r. in nou. & decis. 28. eodem in
antiq. auth. qui semel ꝑi vsque ad finem litis C.
quomodo iudex. Mynsing. obs. 43. cent. 1. in prima
instantia, non autem in secunda instantia,
aut causa appellationis; quia est Dominus
instantiæ, & secundum canones est Domi-
nus litis, *l. nulla & ibi glossa r. C. hoc tit. d. c. 1. §.
licet & ibi gl. in verb. litis & Can. Achil. decis. 13.
hoc tit. & appellatio est de appendicibus pri-
mæ instantiæ, non eius prosecutio, c. non in-
iuste in fine hoc tit. l. iniustus & ibi gloss. in verbo
extendere & las. num. 3. C. eod. l. Dominus litis &
ibi Bald. C. de appell. Achil. decis. 4. de appell. Ra-
tio est, quia in contestatione litis quali con-
trahitur; licet §. sed & si filius ff. de pecul. imo
procurator substitutus, qui in negotio exe-
cutionis, fecit talia, quæ sapiunt litis conte-
stationem, potest substituere, nam licet in
exequutiuis non detur instantia, datur ta-
men lis, Put. decisione 215. libro 2. cap. 1. §. 1. hoc
titul in 6. & ibi glossa in verbo litis & Can. Fal-**

lit principalis regula, quando est quæstio
super iplo mandato, Baldus in l. quod quisquis
in quarta quæstione C. hoc titul. Aut super re
principalis, & in rem suam est datus, d. §. licet,
siue ex parte actoris, *l. si quis in rem suam ff. hoc
titul. l. illam subtilem C. de donat.* siue ex parte
rei, *l. plautius & ibi glossa in verbo nisi aut in rem
suam ff. hoc titul. vel à Domino substituendū
alium, etiam certa non expressa persona, si-
bi fuerit potestas concessa; d. §. licet l. item eo-
rum §. si decuriones ff. quod cuiusque vniuers. nom.
& c.* tunc enim videtur substitutus ab ipso
Domino, pulchre Franc. in d. §. licet sub numer.
6. vers. super quo aduerte primo & vers. seqq. In
constituto inhabili procuratore, cum pote-
state substituendi, distinguendæ sunt spe-
cies inhabilitatis, aut est ipso iure inhabilis,
& non potest alium substituere, nec suo iu-
re, nec ratione mandati, ad substituendum,
*Mynsingerus obseruatione 32. centuria secunda, in-
terdum est inhabilis ope exceptionis, & po-
test substituere; aut est inhabilis, propter
defectum auctoritatis, tunc illa auctoritas
requiritur in substituendo, quæ requiritur
in acceptando, glossa in Clem. religiosus in verbo
commissum hoc tit. & ibi Anch. numer. secundo, &
Can. Bald. in l. quod quis numer. 6. C. eod. in quinta
quæst. Procurator ꝑ ad negotia datus potest 32
libere quandocunque alium substituere, c. 1.
& final. hoc titul. in 6. l. si procuratorem §. 1. ff.
mand. Fel. in c. fin. num. 7. vbi limitat de off. deleg.
Si habet generale mandatum, *l. 1. §. magistrū
ff. de exercit. l. quicumq; in fine ff. de institor. l. si pro-
curatorem §. 1. ff. mand. siue etiam speciale mā-
datum cum certa & limitata persona; l. si ego
ff. quod vi aut clam c. is cui r. resp. de off. & potest.
iud. deleg. in 6.* Si vero mandatum speciale
non habet certam formam, tunc non po-
test alterum substituere, quia tunc censetur
electa industria personæ, *l. pen. §. accessio & ibi**

Bart. ff. de diuers. & temp. præscript. d. c. u cui 2. res Bald. in l. quod quis num. 4. C. hoc tit. Ratio diuersitatis est, quia negotium sumit originem in persona procuratoris, & per eum transit ad dominum: l. quacunq; gerimus ff. de act. & oblig. iudicium vero sumit originem in persona domini, & deinde disgregitur in procuratorem, l. si procurator meus l. qui proprio ff. hoc tit. Et nota quod si substituens plura habeat mandata, & in substitutione se non restrinxit ad vnum inualidum ex suis mandatis, valent gesta à se substituti, quamuis ea gesserit, & se restrinxerit ad dictum mandatum inualidum, Cas. decis. 2. hoc tit. per l. maritus C. de procurat. l. quæsitum §. ff. de fund. instr. Procurator ¶ datus ab homine, cum potestate substituendi, non potest reuocare à se substitutum post susceptum mandatum, etiam si eo usus non sit, c. u qui hoc tit. in 6. Fallit primo ¶ quando eia Domino data fuit potestas reuocandi, c. u qui §. nisi. Secundo quando Procurator substitutus, non acceptauit, clem. 1. & ibi gloss. in verb. receptis hoc tit. d. c. u qui & ibi gloss. in verb. susceptum Franc. n. 2. & Can. Tertio quando substitutio non valuit, vel substitutus sit inhabilis, Bald. in l. quod quisquis n. 7. in fine C. hoc tit. Quarto quando substituit cum clausula, donec duxerit reuocandum, & substitutus aliquem actum iudiciale non fecit, poterit eum substituens tacite & expresse reuocare, ex quo non commisit vices suas in totum, Rot. decis. 30. hoc tit. in nou. Franc. in d. c. u qui sub n. 5. vers. quarto limita. Quinto in procuratore generali, qui substitutum à se ad vnam causam, potest reuocare, quia substituendo non definit esse procurator, arg. l. si hominem ff. mand. Bald. in d. l. quod quis n. 7. Anchar. in d. c. u qui n. 3. Franc. ibidem sub n. 5. vers. quinto limita vbi ponit duas alias limitationes, Procurator ¶ mandatum habens à lege, puta si datus fuit in rem suam,

vel fuisset litem contestatus, potest substitutum à se reuocare post susceptum mandatum re integra, glo. in d. c. u qui in verbo aliud & ibi Franc. numer. 4. & Can. Ratio diuersitatis est, quia procurator datus ab homine, quando substitutus acceptauit mandatum, functus est officio suo, & ideo reuocare non potest, quæ ratio cessat in habente mandatum à lege, qui suo iure substituit. Finitur ¶ mandatum datum à rectore ecclesiæ, vel beneficij, pro ecclesia seu beneficio, c. l. fin. hoc tit. eius morte naturali, ac ciuili, puta renunciatione depositione, translatione, Rot. decis. 28. hoc tit. in nou. Zab. in clem. fin. n. 13. hoc tit. etiam quoad negotia incæpta, & causas, in quibus lis fuit contestata, d. clem. fin. Quod si Procurator post mortem rectoris aut beneficiarij ulterius processerit in causa ad nonnullos actus, potest successor, quia succedit in lite causa & instantia, Anchar. in c. 2. num. 2. per illum tex. de seqq. poss. & fruct. & Pan. in c. quia V. numer. xj. vers. tertius casus de iud. innoc. in cap. gratum de off. deleg. omnia acta per illum procuratorem grata & rata habere, Pan. in d. clem. fin. num. 7. de procur. Rot. decis. 29. de procur. in nou. datum vero pro persona sua re integra. morte rectoris finitur, re non integra non finitur, l. si defunctus ff. hoc tit. §. item si adhuc Inst. de mand. l. mandatum C. mand. l. as. in l. eius qui in prouincia §. placebat vbi ampliat & limitat ff. si cert. pet. Definit autem res esse integra per litem contestationem, ex supraddictis Gregor. xv. decis. 584. num. 5. & ibi annot. & per satisfactionem iudicio facti, quæ habet vim litem contestationis, l. si defunctus ff. hoc tit. & impedit reuocationem tacitam, quæ fit per mortem, non expressam, Bari. in l. si post acceptum numer. 1. ff. iud. solui. Caputaq; decis. 188. & 189. part. 2. Myns. obs. 84. cent. 2. Secundo mutatione ¶ conditionis personæ procuratoris in deterius, vt quia ef-

sicut bannitus, prodigus, l. cum quis & ibi Bart. l. si cum Cornelius ff. de solut. l. rogasti § si fugitivus & ibi las. ampliat & limitat. ff. si cert. pet. Tertio destructo eo, cuius causa fuit mandatum, cap. si pauper de prob. in 6. & ibi glos. in verb. 38 cesser. Quarto ꝛ reuocatione & aliis modis traditis in institut. Imperial. tit. de mand. Quinto secundum mandatum ꝛ siue secunda procuratio ad idem tacite reuocat primam, etiam si nullam faciat mentionem de prima, quando vtrumque est speciale, vel vtrumque est generale, & diuersis temporibus plures constituuntur, siue ad extrajudicialia, siue etiam iudicialia tam ante litem contestatam, etiam si secundus procurator non acceptet mandatum, Bald. in d. § Iulianus num. 5. & Ang. circa princ. & DD. aut constitutio secundi sit nulla Put. decis. 259. lib. 2. nisi exprimat, quod vult durare priorem, d. c. non iniuste & ibi gl. in verb. procuratio But. num. 17. 4. 2. post litem contestationem: nam licet post eam expressa reuocatio fieri non potest, sine causae cognitione, cap. non iniuste § qui licet & ibi gloss. & Can. hoc tit. c. si quem §. secus & ibi Franc. nu. 2. eodem in 6. l. si qui cum procuratorio § Iulianus & ibi gloss. ff. hoc tit. tamen secus est, in tacita reuocatione, in qua non cadit consideratio cum causa, vel sine causa, & in eo plus operatur tacita reuocatio quam expressa, Cassad. decis. 2. n. 2. 3. & 4. de appell. Greg. xv. decis. 548. n. 3. & seqq. & ibi annot. Rot. decis. 20. de procur. in nou. Quando vnus Procurator est constitutus ad vnum actum, & alius secundus ad alium actum, neuter est primus sed vterque est solus, arg. l. qui generaliter in fine ff. qui prior. in pign. hab. Bald. in d. § Iulianus in princ. aut quando primus est specialis, secundus generalis, c. generali de reg. iur. in 6. Rot. decis. 18. & clarus decis. 22. hoc tit. in nou. Idem iuris est, quando eadem personae, ad idem, diuersis tempo-

ribus diuersa dantur mandata, quia vti debet secundo instrumento, non primo, l. quae mutua § non ideo ff. man. gloss. 1. in d. § Iulianus & ibi Bald. in fine, nisi per mandatum primum procurator esset effectus Dominus litis, aut secundum contineret idem quod primum, & tenderet ad augmentum, arg. l. quibus idem ff. de verb. oblig. Angel. in d. § Iulianus sub n. 7. & ibi Alberic. Achill. decis. 14. hoc tit. Sexto spontanea ꝛ comparatione Domini, non vt 40 assistat procuratori, c. quamuis hoc tit. in 6. sed vt causam tractet (nisi, quod non animo reuocandi compareat, ex aliquibus appareat coniecturis, vt quia ex necessitate comparet, aut fuerit de eo protestatus) c. si quem §. 1. hoc tit. in 6. Rot. decis. 22. & 31. hoc tit. in antiquis siue compareat Dominus, ante litem contestatam, siue etiam post litem contestatam, & tunc sublit iusta causa, aut necessaria reuocationis, clem. procuratoribus & ibi Bald. C. hoc tit. aut aduersarius vel procurator non contradicant: d. c. si quem & ibi gloss. in verb. suis post & ibi Franc. n. 2. in §. secus.

De Syndico.

Titulus XXXIX.

S V M M A R I A.

- 1 Syndicus ad quas causas, & quomodo constituitur.
- 2 Syndicus instrumento quando est appositum sigillum vniuersitatis, presumitur factum de consensu vniuersitatis.
- 3 Syndicus cum defendit, non cauet de iudicando soluendo, sed de iudicio sisti.
- 4 Iurat de Calumnia in animam propriam.
- 5 Syndicus ex eisdem causis mutatur ex quibus procurator.
- 6 Syndici officium est publicum.
- 7 Syndici duo, pluresue intelliguntur dati in solidum, & possunt expedire omnia qua re-

Aa 3 qui